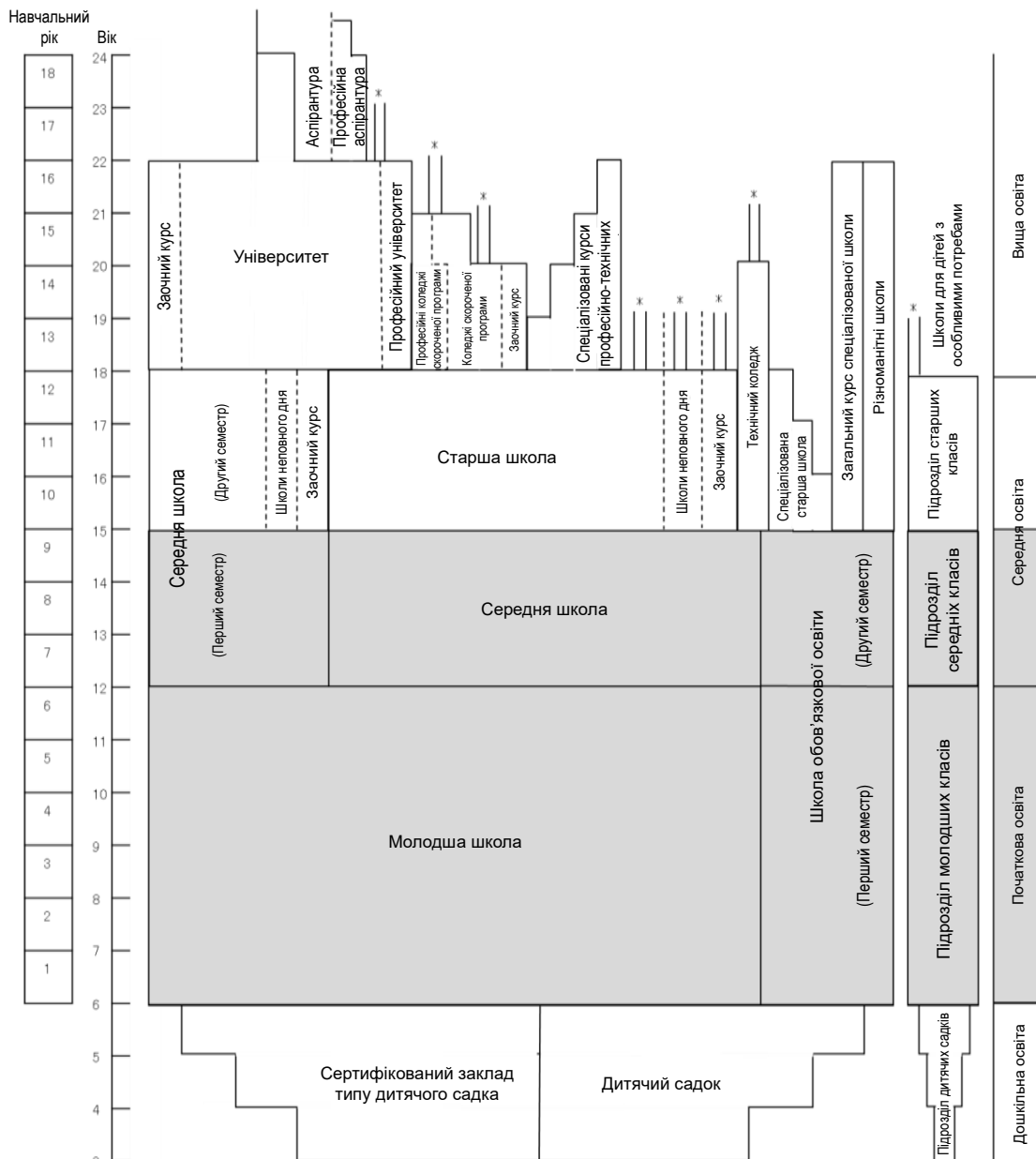

Розділ 5 Освіта

1 Система освіти в Японії

Найважливіша в Японії система освіти зазвичай називається 6-3-3-4. Це означає 6 років початкової школи, 3 роки середньої школи, 3 роки старшої школи та 4 роки університету, при чому освіта у початковій та середній школах є обов'язковою. Також надається дошкільна освіта в дитячих садках та інших закладах такого типу.

Схема шкільної системи Японії

- (1) Зфарбоване таким чином означає обов'язкову освіту.
- (2) * Зірочка вказує на поглиблений курс.
- (3) Для старших і середніх шкіл, університетів, коледжів, шкіл для дітей з особливими потребами, можливо вносити оплату більше ніж за один навчальний період одразу.
- (4) Сертифіковані заклади типу дитячого садка є навчальними та виховальними закладами догляду за дітьми, які приймають дітей віком 0-2 років.
- (5) Для вступу до спеціалізованих і різноманітних старших шкіл встановленого віку та особливих вимог не існує.

1-1 Початкова та середня школа**Вступ до державної початкової та середньої школи**

- Батьки та опікуни японських дітей віком від 6 до 15 років зобов'язані залучити своїх дітей до відвідування початкової та середньої школи.
- Навіть якщо ви іноземець, але маєте бажання відвідувати державну початкову або середню школу, ваші діти будуть зараховані до школи безкоштовно (надається навчання та підручники).
- Повідомте муніципалітет за місцем вашого проживання щодо вашого бажання, щоб ваша дитина вступила до японської державної школи.
- Будь ласка, візьміть «Лист про прийняття іноземного учня» та інші документи, отримані від муніципалітету, і відвідайте вказану школу.
- Окрім початкових та середніх шкіл, в Японії існують школи обов'язкової освіти, які забезпечують обов'язкову освіту протягом 9 років, і школи для дітей з особливими потребами, де навчаються діти з обмеженими можливостями.
(Інформацію щодо вечірньої середньої школи див. 1-4 «Вечірня середня школа»)

1-2 Старша школа

- Старша школа – це школа, в якій навчаються учні, які закінчили середню школу. Зазвичай, учні зобов'язані скласти вступні іспити.
- Старші школи, в залежності від форми навчання, поділяються на школи повного дня, неповного дня та заочні школи.
- Учні, що закінчили старшу школу, отримують право на вступ до університету.

1-3 Іноземна школа

- Крім початкових, середніх та старших шкіл, існують різноманітні навчальні заклади для іноземних учнів і студентів. Заклади, що спрямовані виключно на освіту іноземних дітей, називаються школами для іноземців.
 - Оскільки іноземні студенти мають різне культурне та етнічне походження, мову, освіту та академічну успішність, має сенс вибрати таку школу, яка найбільше підходить дитині (щодо вступу до університетів для випускників шкіл для іноземців в Японії див. 1-7 «Вищі навчальні заклади (університети тощо»).
- Натисніть тут, щоб перейти на веб-сайт для тих, хто має відношення до іноземних шкіл:

https://www.mext.go.jp/a_menu/kokusai/gaikoku/index.htm

1-4 Вечірня середня школа

- В Японії існує вечірня середня школа, яку можуть відвідувати особи, що не закінчили обов'язкову освіту в своїй рідній країні або Японії.
 - Станом на квітень 2021 року в 30 муніципалітетах 12-ти префектур по всій країні створено 36 вечірніх середніх шкіл, які приймають тих, хто не зміг завершити обов'язкову освіту через різні обставини.
 - Якщо поблизу вас є вечірня середня школа, ви можете отримати там консультацію стосовно питань про систему освіти, якій вона належить.
- ▣ Урядовий зв'язок з громадськістю онлайн: «Чи знаєте ви про вечірню середню школу, яка існує для тих, хто не зміг закінчити середню школу через різні обставини?»:

<https://www.gov-online.go.jp/useful/article/201601/1.html>

1-5 Сертифікаційний випускний іспит на рівень середньої школи

- Ті, хто не закінчував середню школу в Японії, можуть скласти такий іспит.
- Іспит проводиться один раз на рік.
- Якщо іспит складено успішно, ви отримуєте право скласти вступний іспит до старшої школи в Японії.

1-6 Сертифікаційний випускний іспит на рівень старшої школи

- Особи, що не закінчили старшу школу в Японії, можуть скласти такий іспит.
- Іспит проводиться один раз на рік.
- Якщо іспит складено успішно, ви отримуєте право:
 - ① скласти вступний іспит до японських університетів, коледжів скороченої програми, професійно-технічних навчальних закладів тощо;
 - ② скласти кваліфікаційні іспити та іспити з працевлаштування для випускників старшої школи.

- ▣ Загальна інформація (англійською):

https://www.mext.go.jp/component/a_menu/education/detail/_icsFiles/afiel_dfile/2019/05/13/1291562_02.pdf

1-7 Вищі навчальні заклади (університети тощо)**Право на вступ до університетів тощо**

- Особи, що закінчили старшу школу, середню школу або іноземну школу за призначенням (http://www.mext.go.jp/a_menu/koutou/shikaku/07111314/003.htm) в Японії, мають право вступити до наступних навчальних закладів:
 - ① університети;
 - ② професійні університети;
 - ③ коледжі скороченої програми;
 - ④ професійні коледжі скороченої програми;
 - ⑤ професійно-технічні училища (спеціалізовані курси професійно-технічних навчальних закладів) тощо.

- Особи, які мають наступну кваліфікацію, також мають право на вступ до вищезазначених шкіл:
 - ① міжнародний бакалаврат;
 - ② абітур;
 - ③ бакалаврат;
 - ④ рівень GCEA (General Certificate of Education, Advanced-Level – Загальний Освітній Сертифікат, Просунутий Рівень).

(Список міжнародно акредитованих шкіл бакалаврату в Японії: <https://ibconsortium.mext.go.jp/ib-japan/authorization/>)

- Ви також маєте право на вступ до вищезазначених навчальних закладів, якщо ви закінчили школу, сертифіковану наступними організаціями (12-річний курс):
 - ① WASC (The Western Association of Schools and Colleges – Західна Асоціація Шкіл та Коледжів);
 - ② CIS (Council of International Schools – Рада Міжнародних Шкіл);
 - ③ ACSI (Association of Christian Schools International – Міжнародна Асоціація Християнських Шкіл).

Інші вищі навчальні заклади

- Крім того, встановлено порядок вступу до наступних вищих навчальних закладів Японії:
 - ① аспірантура, до якої зазвичай вступають після закінчення університету;

- ② професійна аспірантура, до якої також зазвичай вступають після закінчення університету;
- ③ технічні коледжі, до яких зазвичай вступають після закінчення середньої школи.

1-8 Вступні іспити до вищих навчальних закладів

- Для вступу до вищого навчального закладу необхідно скласти іспити та пройти перевірку документів у порядку, встановленому конкретним навчальним закладом.
- На розсуд конкретного навчального закладу для іноземних студентів можуть бути встановлені особливі умови вступу.
- Для іноземних студентів існує іспит Японської організації підтримки студентів (EJU), що використовується у багатьох університетах як орієнтир для встановлення особливих умов вступу.
- Натисніть тут, щоб перейти на веб-сайт для іноземців:
<https://www.jasso.go.jp/en/ryugaku/eju/index.html>

2 Фінансова підтримка стосовно витрат на освіту

2-1 Початкова допомога у разі вступу до школи

- Ви можете отримати грошову допомогу у вигляді часткової компенсації за товари, необхідні для навчання дітей у школі (уніформа, портфель, канцелярські товари), а також оплати за шкільні обіди.
- Такою допомогою можуть скористатися батьки учнів початкової та середньої школи, домогосподарства яких підпадають під визначення малозабезпечених сімей.
- Залежно від регіону та міста проживання, умови та суми допомоги відрізняються.
- Натисніть тут, щоб дізнатися більше про цю систему:
https://www.mext.go.jp/a_menu/shotou/career/05010502/017.htm

2-2 Початкова допомога у разі вступу до старшої школи

- Якщо річний дохід батьків або опікунів становить приблизно 9,1 і менше мільйонів ієн, вони можуть отримати цільову грошову допомогу для забезпечення навчання дитини в старшій школі.
- Для учнів національних та державних старших шкіл надається допомога у розмірі вартості навчання.

- Сума, яка надається для учнів приватних старших шкіл, може змінюватись в залежності від доходу батьків або опікунів.
 - Для отримання грошової допомоги необхідно подати заявку.
 - Більш детальну інформацію можна отримати від керівництва відвідуваної школи.
- ▣ Натисніть тут, щоб дізнатися більше про цю систему:
https://www.mext.go.jp/a_menu/shotou/mushouka/1342674.htm
 - ▣ Натисніть тут щоб читати англійською мовою:
https://www.mext.go.jp/a_menu/shotou/mushouka/_icsFiles/afieldfile/2020/04/30/100014428_2.pdf

2-3 Стипендійні пільги для учнів старшої школи

- Батьки учнів старших шкіл, домогосподарства яких підпадають під визначення малозабезпечених сімей, окрім компенсації плати за навчання, підручники та витрат на шкільне приладдя, можуть також отримати додаткову грошову допомогу.
 - Сума допомоги залежить від типу школи, яку відвідує учень.
 - Для отримання такої стипендії необхідно подати заявку.
 - Для отримання додаткової інформації, будь ласка, зв'яжіться зі своєю школою або префектурою за місцем проживання.
- ▣ Натисніть тут, щоб дізнатися більше про цю систему:
https://www.mext.go.jp/a_menu/shotou/mushouka/1344089.htm
 - ▣ Натисніть тут щоб читати англійською мовою:
https://www.mext.go.jp/a_menu/shotou/mushouka/20210128-mxt_shuugaku_1344089_3.pdf

2-4 Стипендії у вищій освіті

- Стипендії можуть надаватися національним урядом, місцевими органами влади та приватними організаціями.
- Існує два типи національних урядових стипендій:
 - ① допомога: не потребує повернення;
 - ② кредит: кошти позичаються і пізніше мають бути повернуті.
- * Також існує два типи кредитних стипендій: такі, що не мають відсотків (безвідсоткові) і такі, де нараховуються відсотки (відсоткові).

- Іноземці, які навчаються у вищих навчальних закладах і мають наступний статус проживання, мають право приймати участь у національній стипендіальній системі:
 - ① спеціальні постійні резиденти;
 - ② постійні резиденти;
 - ③ чоловіки або дружини японських громадян;
 - ④ чоловіки або дружини постійних резидентів;
 - ⑤ довгострокові резиденти (особи, які мають намір жити постійно).
- Крім того, існують стипендії для резидентів зі статусом студенту, які відповідають вимогам рівня успішності тощо.
- ▣ Натисніть тут, щоб перейти на веб-сайт з інформацією про стипендії для іноземців:

https://www.jasso.go.jp/en/ryugaku/scholarship_j/shoreihi/index.html

3 Вивчення японської мови

Якщо ви можете говорити японською, ваше життя в Японії буде значно комфортнішим. Ви познайомитесь з друзями, які будуть вам допомагати. Ви зможете здійснити свої мрії. Ми рекомендуємо вам постійно вивчати японську мову, щоб успішно жити вашим власним японським життям.

3-1 Коротко про японську мову

- Японська мова має п'ять типів символів: хіраґана і катакана (фонетичні абетки), кандзі (китайські ієрогліфи), ромадзі (літери латинського алфавіту) та арабські цифри. Хіраґана і катакана мають 46 символів кожна, плюс зменшені символи (4 у хіраґані і 9 в катакані), а також використовуються символи ` , ° і —.
- Вивчення кандзі стане вам в пригоді, хоча серед них є і складні символи. Почніть з таких кандзі, що трапляються вам у повсякденні і вивчайте їх потроху, таким чином ви будете вчитись без перевантаження.
- Ромадзі часто використовуються, наприклад, при введенні адрес електронної пошти або імен в соціальних мережах.
- Мешкаючи в Японії, дуже важливо знати назви місць і доріг в вашому районі (кандзі і символи, що показують їх вимову). Крім того, в різних регіонах Японії є багато діалектів, які також є важливою частиною місцевого життя. Такі слова можна вивчити на місцевих курсах японської та шляхом спілкування з місцевими жителями.
- Крім того, в японській мові є так зване *keiyō* – шаноблива мова. Навчіться використовувати ввічливі форми японської відповідно до співрозмовника – це також вам дуже допоможе.

3-2 Рекомендації з японської мовної освіти

- Щоб полегшити вивчення японської мови для всіх бажаючих, у 2021 році були створені нові рекомендації з японської мовної освіти. Вони складені на основі CEFR – Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання).
- Нові рекомендації відображують зміст та цілі навчання для кожного з шести рівнів японської мови (від А1 до С2) та мовних навичок (аудіювання, читання, говоріння (спілкування), говоріння (презентація) та письмо).
- Визначивши свій рівень японської, поставте наступну ціль в залежності від того, що маєте.

C2	Можете легко зрозуміти майже все, що чуєте і читаєте. Висловлюєтесь природно, точно і вільно, а також можете відрізнити і висловити навіть тонкі нюанси і відмінності у дуже складній ситуації.
C1	Можете зрозуміти доволі довгий текст із різномірним складним змістом та зрозуміти наслідки. Довго не шукаючи слів, виражаєте себе природно і вільно. Використовуєте мову гнучко та ефективно у відповідності до соціальних, академічних та професійних цілей.
B2	Розумієте загальний зміст складних текстів на абстрактні та конкретні теми, включно з технічними темами в галузі своєї спеціалізації. Володієте мовою достатньо вільно, аби взаємодіяти з носіями мови без напруги для жодної зі сторін.
B1	Розумієте загальний зміст і основні моменти, пов'язані із темами повсякдення, що зустрічаються на роботі, в школі, під час розваг. Можете створити простий зв'язний текст на знайомі теми і такі, що відносяться до особистих інтересів.
A2	Можете зрозуміти часто використовувані речення та вирази із сфер, що стосуються вас напряму, наприклад особиста та сімейна інформація, покупки, місцевість та робота. Можете спілкуватись і обмінюватись інформацією про знайомі і повсякденні справи.
A1	Можете використовувати загальні повсякденні вирази і основні фрази з метою здійснення конкретних бажань. Якщо співрозмовник говорить повільно, чітко і допомагає – можете мати простий діалог.

3-3 Де вивчати японську мову

Навчаючись на курсах японської мови, можна дізнатися про життя в Японії і завести друзів. Знайдіть школу японської мови або мовні курси поруч із вами.

Також, в останні роки збільшилась кількість людей, які вивчають японську мову дистанційно та за допомогою соціальних мереж, таких як Skype. Знайдіть спосіб навчання, що підходить вам найбільше.

(1) Японські мовні школи

- Існують курси, спрямовані на підготовку до конкретних цілей, таких як вступ до закладів вищої освіти, пошук роботи та підготовка до іспитів.
- Ви можете вивчати японську мову відповідно до вашого рівня, від початківця до просунутого.
- Виберіть формат навчання, що підходить вам найбільше: групові або індивідуальні заняття.
- Мовні курси є платними.

(2) Місцеві курси японської мови

- Органи місцевого самоврядування, міжнародні асоціації обміну та НПО також проводять курси японської мови.
- Мовні курси можуть бути у таких місцях, як громадські центри, школи, церкви та волонтерські центри.
- Часто волонтери також проводять мовні інструктажі.
- Також доступні курси, вартість нижча, ніж у мовній школі.
- Заняття проводяться один або два рази на тиждень по 1-2 години.
- Натисніть тут, щоб переглянути список регіональних відділень з мовної освіти:

https://www.bunka.go.jp/seisaku/kokugo_nihongo/kyoiku/nihongokyoiku_tan/to/pdf/93036701_01.pdf

- * При пошуку курсів японської, зверніть увагу на наступне:

1) назва курсів, 2) організатор, 3) місцезнаходження, 4) контактна інформація, 5) спосіб зв'язку, 6) підтримувані мови, 7) період навчання, 8) кількість занять на тиждень, 9) розклад, 10) вимоги до зарахування на курси, 11) вартість, 12) формат занять (групові, індивідуальні тощо), 13) кількість людей у групі, 14) рівень, 15) викладачі, 16) зміст, 17) наявність або відсутність парковок та послуг по догляду за дітьми тощо.

(3) Телекомунікації та дистанційна освіта

У випадку, якщо ви не можете відвідувати мовні курси через завантаженість на роботі або виховання дітей, ви також можете вивчати японську шляхом дистанційного (електронного) навчання та спілкування у соціальних мережах. Існують різноманітні курси різної вартості, тому ви зможете знайти варіант, що вам підходить.

3-4 Сайт вивчення японської мови

«Цунаґару Хіроґару Ніхонґо-де но Курасі» («Поєднання і розширення можливостей з вивченням японської мови» – широко відоме як «ЦунаХіро»)

Це веб-сайт, де іноземці, які проживають в Японії, можуть спілкуватися японською і вивчати мову з метою поліпшення повсякденного життя в країні.

Тут ви зможете знайти навчальні відео відповідно до вашого рівня японської, а також ключові слова для різних життєвих ситуацій, які вас цікавлять. Вивчаючи японську мову і користуючись нею, ви зможете побудувати соціальні зв'язки і покращити своє життя.

- Підтримувані мови: японська, англійська, китайська (спрощене письмо), португальська, іспанська, в'єтнамська, індонезійська, філіппінська, непальська, кхмерська (Камбоджа), корейська, тайська, бірманська, монгольська (14 мов).
- Життєві ситуації: привітання, покупки, відвідування банків, поїзди, урядові установи, запобігання стихійним лихам та багато інших.

■ «Цунаґару Хіроґару Ніхонґо-де но Курасі»:

<https://tsunagaru.jp.bunka.go.jp/>

